

VYSLANCI, POUTNÍCI, CESTOVATELÉ, KUPCI A KUPECKÁ SDRUŽENÍ

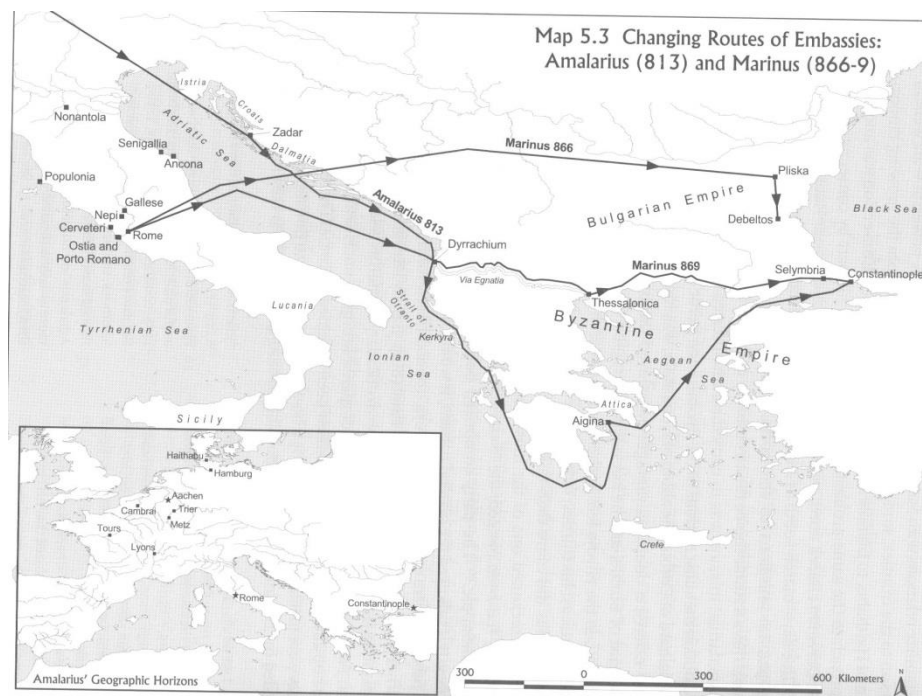

VYSLANCI, AMBASADOŘI, POUTNÍCI A CESTOVATELÉ

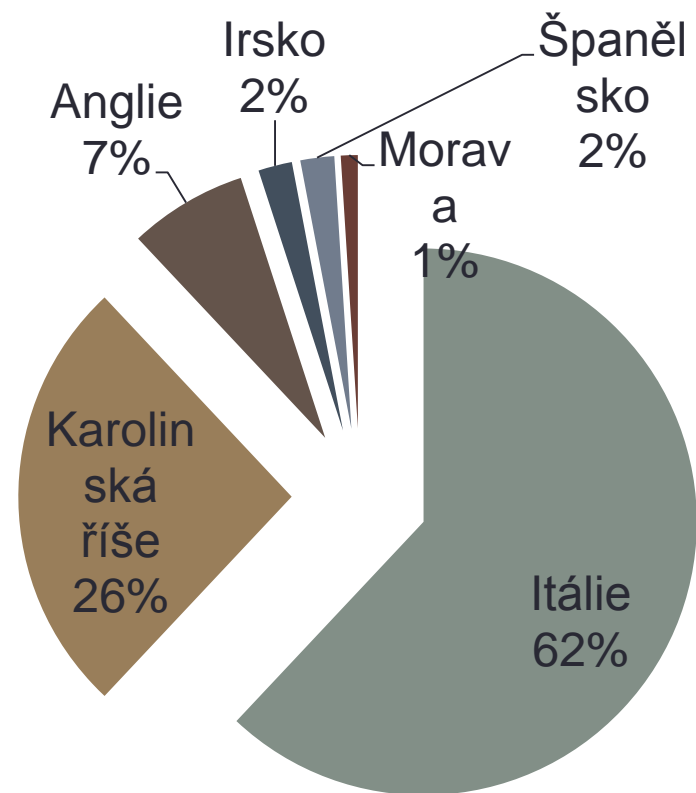

VYSLANCI A POSLOVÉ

- Dělení – geografický a kulturní původ:
  - Z Evropa – karolinská oblast
  - Byzanc
- **ze Z (Karolinské období) do Konstantinopole** – vliv písemných pramenů
- Biskup Amalarius: jeden z mála známých vyslanců: 813-814
- Marinus (866–869): papežský vyslanec k bulharskému chánu Borisovi a byzantskému císaři Michaelovi III

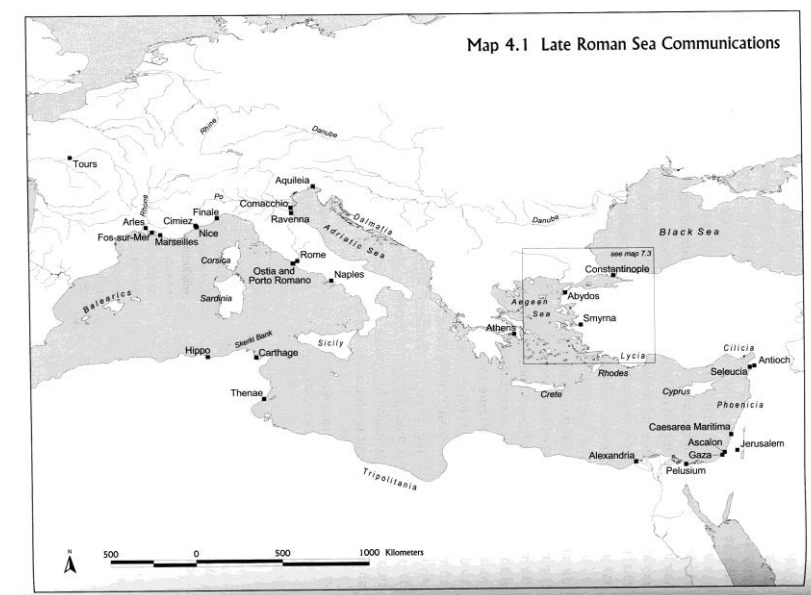

- 700–900 AD: 239 jednotlivých poslů a poutníků ze Z Evropy do V Středomoří (doložené písemné prameny)
- Geografický původ poutníků a vyslanců
- Důvody:
  - 69%: náboženské
  - 21% světské
  - 10% neznámé

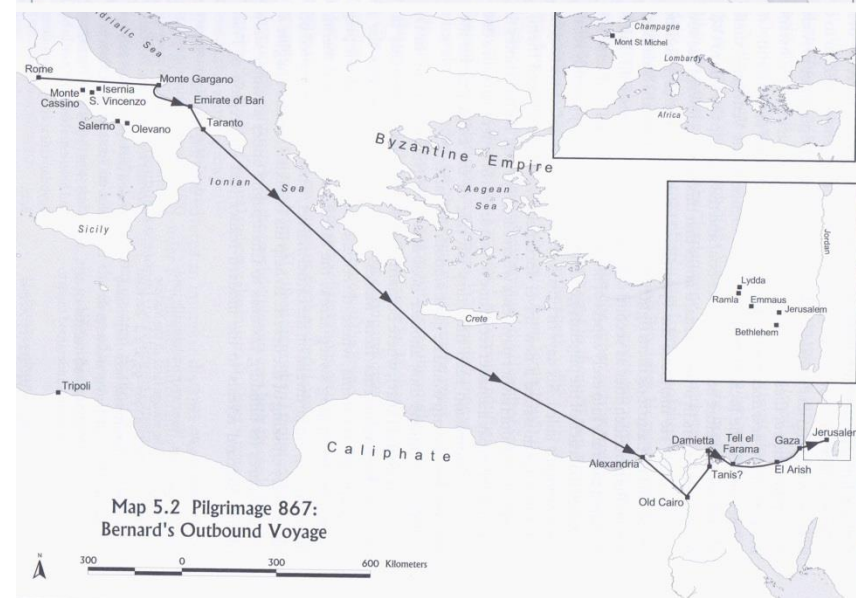
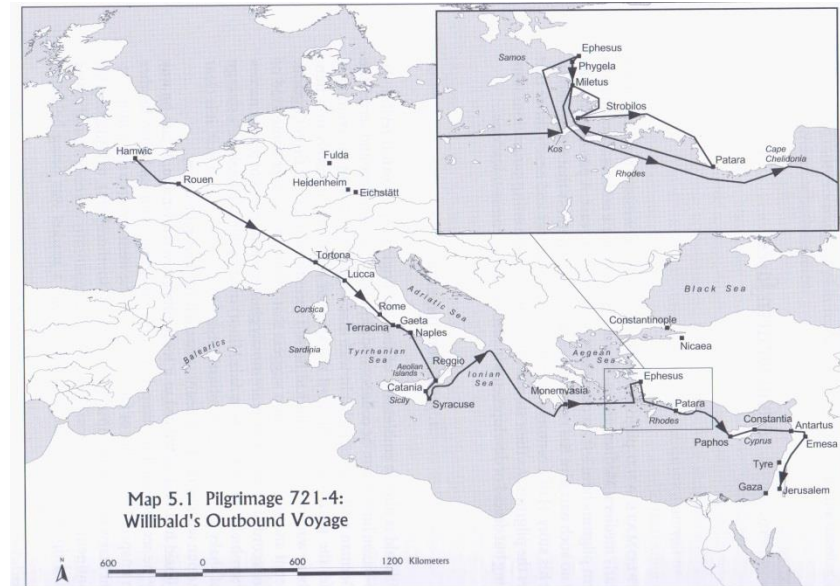
REKONSTRUKCE JEDNÉ EM CESTY – papeže Martina I. do Konstantinipole

- Uskutečnění: 653 AD
- Délka: 3 měsíce (18.-19.VI.653 (Laterán) – 17.IX.653 (Konstantinopol))
- Důvod cesty: soud kvůli údajné velezradě – styky s muslimským nepřítelem – odsouzen do vyhnanství
- Způsob navigace: podél pobřeží – zastávky
- Průměrná rychlost plavby: 15 námořních mil za den = 1.25 uzlů

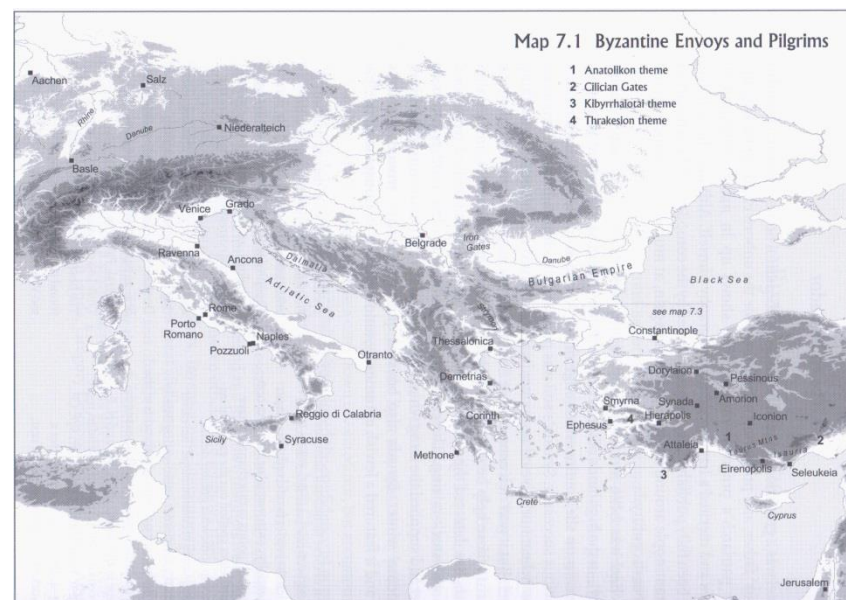
PŘÍKLAD DVOU POUTNÍKŮ

- Vilibald Eichstaettu – poutník do Svaté země (723) – cestoval 8 let
- Franský mnich Bernard (867): z Říma do Svaté země – cestoval 8 měsíců

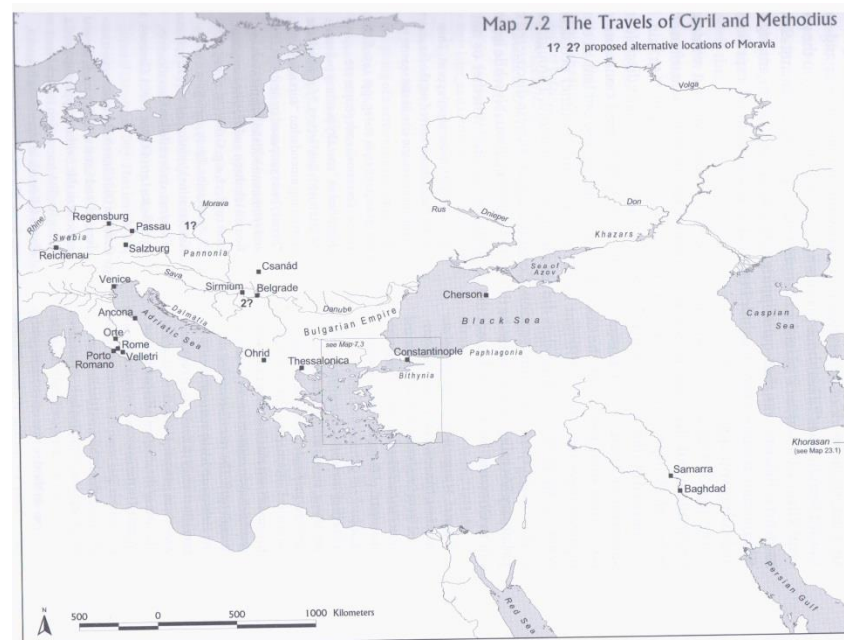
BYZANTŠTÍ POSLOVÉ A VYSLANCI

- **Diplomat:**
  - Biskup Michael (746-826)
    - Karel Veliký
    - Harún ar-Rašíd
- **Misionáři:**
  - Cyril
  - Metoděj
- **Poutníci:**
  - Řehoř Aktiras (754)
  - Řehoř Dekapolita (797-841/2)
  - Blaise z Amoriony (50tá léta 9.st.-908)
- **Celkem 340 „Východňářů“**
– poutníci, cestovatelé apod.

CYRIL A METODĚJ

- Cyril
  - (826/7–869)
  - 850: cesta k chaláfovi do Samarry
  - 860: další diplomatická mise – k Chazarům
- Metoděj
  - Státní správa – klášter - misie
- 863: vyslanci Rostislava a následně cesta na Velkou Moravu
- 867: cesta do Říma – papež Hadrián II
- Cesty biskupa Metoděje
- Pře s bavorskými biskupy – uvěznění v klášteře v Reichenau u Bodamského jezera
- 4. cesta do Říma (880) – papež Jan VIII. ho vysvětil arcibiskupem
- 881-884: cesta Metoděje do Konstantinopole
- 885: umírá – pohřební mše sloužena v řečtině, latině a ve slovanském jazyce

CESTOVATELÉ

- „neviditelní“ cestovatelé:
  - Emigranti, lodníci, rybáři, vandráci apod.
  - velmi málo pramenů
- Fiktivní cestovatelé
  - Dobře písemně zdokumentovaní
- 7. st.: „cestující do Galie“, gallodrómoi – legenda o Janu Slitovném (612–616)

KUPCI

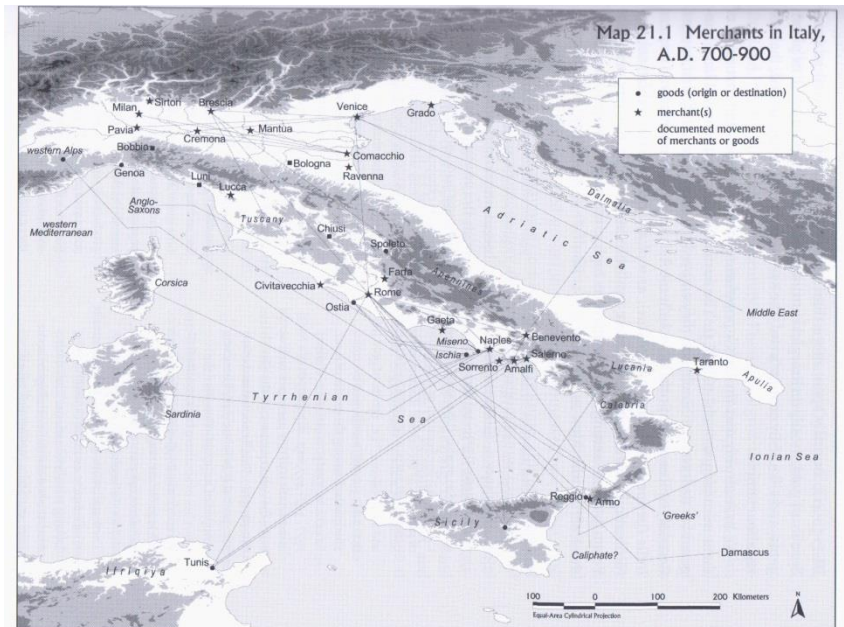

POZDNÍ ANTIKA

- Státní podpora námořní dopravy – státem organizované korporace zámořských obchodníků – „rejdařů“ (*navicularii*) – zánik skupiny: 6. st.
- Od 5. st. – písemné prameny: „Syřané“ – možná souvislost s rozmachem sásánovského Íránu
  - Nestoriánští křesťané v Sýrii
  - Egypťané, Palestinci, Řekové a Židé
- Naucerus, pl. naucleri – jednotliví majitelé lodí, kapitáni a obchodníci
- Obchodníci:
  - „rejdaři“ – obchodovali ve velkém – Francie, Hispánie
  - Vnitrozemský obchod
- Jednotná daň na přivážené zboží do říše: jedna osmina ceny, tzv. **octava**
- Písemné prameny církevní: ambivalentní vztah ke kupcům – špatná morálka

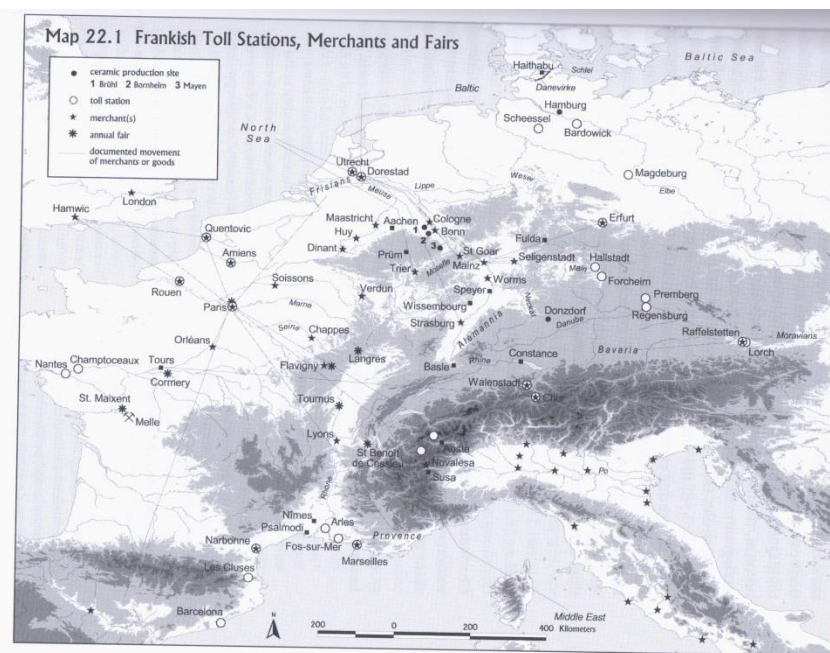
KAROLINŠTÍ KUPCI V ITÁLII

- Písemné prameny: negotiator nebo negotians „člověk žijící z obchodu“ X není znám rozdíl mezi negotiator a mercator
- **Itálie** – výrazný vliv **Říma** jako místa spotřeby a redistribuce
  - Centra:
    - Kampánie: Amalfi
    - Benevento: Taranto
    - Neapol
- Muslimští obchodníci v Itálii – Walíd ibn Muslim z Damašku (před r. 810)
- Severní Itálie – Lombardie
  - Centra: Lucca, Miláno, Brescie, Pávie, Ravenna, Comacchio, Benátky

KAROLINŠTÍ KUPCI VE FRANCII

- Hlavní role ve zprostředkování obchodu mezi Středomořím a oblastí S od Alp
- Královské celnice – *cla* (*teleneum*) – výběr daní uveden v zákonech - víceméně 10% ceny zboží
  - Dovážené zboží ze zahraničí - *clusae*
- Místa trhů: hromadné nálezy mincí: Toulouse, Pavia, Tours, Narbonne
- Celnice: navázané na říční síť (Loire, Rhone, Máza, Rýn)

ŽIDÉ

- Význam diaspory a vztahů mezi jednotlivými obcemi – návaznost na dálkový obchod – přítomnost po celé tehdejší vyspělé Evropě
- 6. st: odchod židů z části Itálie obsazené Langobardy (přicházejí po 568)
- 7.st.: visigótská Hispánie: obvinění z konspirace s nepřátelskými muslimy
- Vstup židovských obcí do střední a severní Evropy: 10 st.

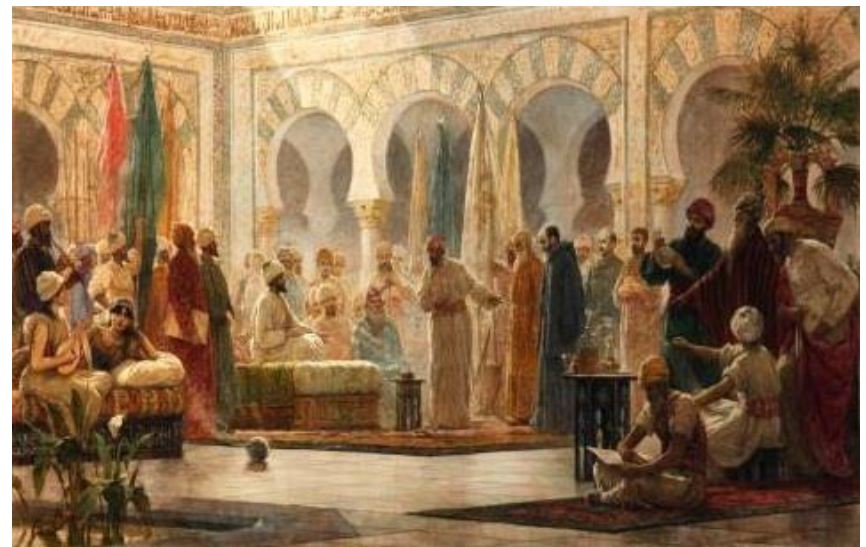

RADHANITÉ

- Etymologie označení: nejasná
- Zpráva: *Kniha cest a království* od Abú al-Kásima Ubajdulláha ibn Abdalláha **ibn Churradásbiho**:
  - 820 – 912
  - ministr spojů a představený zpravodajské služby abbásovského chalífátu
- Kupecké sdružení Rádháníja = Radhanité
- Význam: podíl na přenosu znalosti výroby papíru z Číny na Západ

- celní tarif z bavorské stanice v Raffelstettenu na Dunaji z let 903-906: *Mercatores, id est Iudei et ceteri mercatores...*
- Kronika Josifon
- Zpráva Ibrahíma ibn Jákuba al-Turtúší
  - Člen družiny cordóbského chalífy Abdarrahmána III. vyslané na dvůr Oty I.
  - Uskutečněná buď 961-62 nebo 965-66

PIRÁTSTVÍ

- Válečné, námořní lupičství – poměrně běžné ve Středomoří
- Piráti-obchodníci X političtí představitelé měst/státu
- Specifická povaha islámských pirátů – zprvu zaměření na získávání otroků – Pechina (hlavní přístav ve Španělsku zaměřený na obchod s otroky)
- Taifa v Denii – nejlépe zdokumentovaný příklad – přímo spojena s nájezdy na Sardínii, Baleárské ostrovy

HANSA, GILDY A KUPECKÁ SDRUŽENÍ

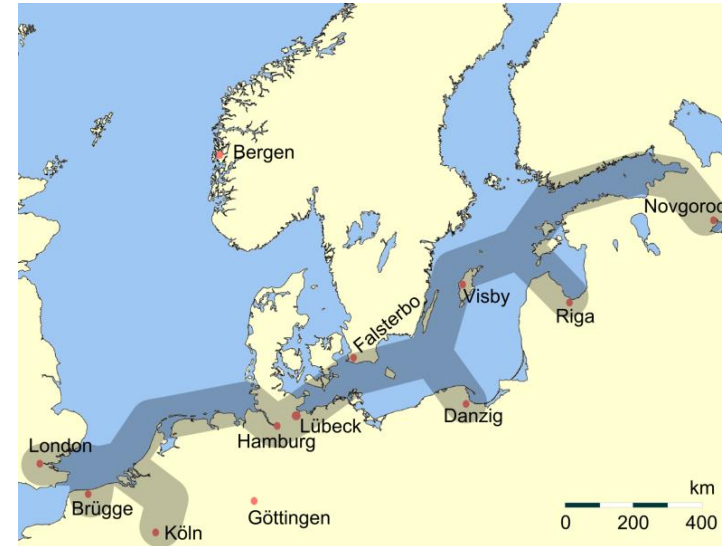

HANSA, GILDY

- Gildy: řemeslnické /
kupecké spolky či sdružení
  - Hansovní spolky –
Německo až po Rakousko
= bratrstva kupců X ne
politické spolky – snížit
rizika a prosazování
společných cílů
  - nejstarší doklady: sdružení
kupců z Kolína nad Rýnem
a flanderských kupců v
Londýně
  - zpravidla vznikala u
příležitosti výročních trhů
- Příklady:
    - Knudsgilde – Šlesvick 12. st.
    - Rýnský spolek: cca 100 měst
od Brém po Basilej

VELKÁ HANSA

- politický svazek dolnoněmeckých obchodníků a později samostatných měst – snížit rizika a prosazování společných cílů
  - Obchod mezi Ruskem (nerostné suroviny) a Z Evropou (hotové předměty)
- existence: 12.–17. st. – východní Balt se otevírá německým obchodníkům od 12. st.
  - 1143 či 1157/59: založení (znovuobnovení) **Lübecku** jako samostatného obchodního města na pobřeží Baltu s přímým přístupem do zázemí
  - neexistuje písemné doložení vzniku, povinností, práv apod.
  - 1161: Lübeck získává tzv. **Artlenburské privilegium** (saský vévoda Jindřich III. Lev) – rovnost ochrany a postavení mezi kupci města a ostrova Gotland (Visby), který dosud obchodu dominoval – princip reciprocity
  - Vzniká tzv. Gotlandský spolek (*Gemeinschaft der deutschen Gotlandfahrer* nebo *Gotländische Genossenschaft*) – Lübeck
    - Jednotliví obchodníci dolnoněmeckého původu, dolnoněmecké právní příslušnosti, společných zájmů
  - Kolem 1200: obchodníci z Visby zakládají v Novgorodu tzv. Peterhof (jeden ze čtyř kantorů)
- Kantory Hansy: pobočky – pozdní středověk čtyři: Bruggy, Bergen (Tyskebyrge), Novgorod, Londýn
- souvislost s christianizací Skandinávie

HANSA

- kupecká X městská Hansa – souvislost s politickými dějinami Německa = 1241: uzavření spojení mezi Luebeckem a Hamburkem
- maximální rozvoj: více než 300 měst S Evropy = rozvoj městského osídlení
- Vrchol rozmachu: 1350–1400: severoevropská velmoc
  - Tzv. Hansetage – nejstarší 1356 v Luebecku

